

VẮC-XIN COVID-19

Tôi cần biết những gì về vắc-xin COVID-19?

Cập nhật lần cuối: 19 tháng Năm, 2021

COVID-19 là gì?

- COVID-19 là một bệnh truyền nhiễm gây nên bởi vi rút corona 2019.
- COVID-19 có thể lây lan khi một người có vi rút ho, nhảy mũi, nói chuyện hoặc thậm chí thở gần một người khác.
- Một số người có thể có vi rút và không biết mình có, và vẫn lây cho những người khác.
- Những người có COVID-19 có thể có các triệu chứng sau đây:
 - ho
 - sốt
 - cảm thấy mệt mỏi
 - kém khả năng nếm hay ngửi
 - khó thở
 - tiêu chảy hoặc ói mửa
 - ớn lạnh
 - chảy mũi.
- Một số người bị COVID-19 có các triệu chứng nhẹ. Những người khác có thể hoàn toàn không cảm thấy bị bệnh. Nhưng một số người mắc COVID-19 có thể bị bệnh rất nặng và có thể tử vong.

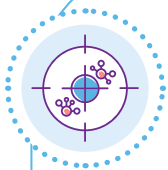
Vắc-xin là gì?

- Vắc-xin bảo hệ miễn dịch của quý vị tạo ra kháng thể để giúp cơ thể quý vị chống lại một vi trùng có thể khiến quý vị bị bệnh.
- Các nhà khoa học làm ra vắc-xin để bảo vệ quý vị và những người khác chống lại vi trùng, kể cả vi khuẩn và các vi rút chẳng hạn như vi rút corona.
- Chúng ta đã có vắc-xin trị các bệnh khác như bại liệt, cúm và bệnh sởi.
- Vắc-xin COVID-19 hoạt động với các cơ chế bảo vệ tự nhiên của cơ thể quý vị để chống trả COVID-19, giống như cách thức các vắc-xin khác chống lại vi trùng.
- Vắc-xin COVID-19 được tiêm vào cơ thể.
- Bác sĩ nghĩ rằng sẽ có ít người bị bệnh vì COVID-19 hơn nếu có thêm nhiều người chủng ngừa.
- Bác sĩ nghĩ rằng tất cả mọi người nên chích ngừa COVID-19 là điều quan trọng.

***trong suốt tài liệu này, khi nói đến “vắc-xin” chúng tôi đề cập đến tất cả vắc-xin COVID-19 đã được Bộ Y Tế Canada chấp thuận cho chích**

Nếu quý vị có điều gì thắc mắc, hãy hỏi bác sĩ của quý vị.

1 của 8

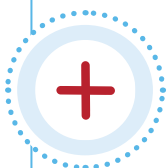
Vắc-xin COVID-19 hoạt động ra sao?

- Canada đã chấp thuận bốn vắc-xin COVID-19 do bốn công ty chế tạo: Pfizer-BioNTech, Moderna, AstraZeneca và Johnson & Johnson (Janssen).
- Mỗi vắc-xin đã được chế tạo khác nhau, nhưng tất cả đều an toàn và hiệu quả để chống lại COVID-19. Xin xem [FAQ info sheet \(Tờ thông tin về Các Câu Hỏi Thường Hay Được Hỏi\)](#) trong loạt tài liệu này về sự khác nhau giữa bốn loại vắc-xin.
- Vắc-xin COVID-19 huấn luyện hệ miễn dịch của cơ thể quý vị tạo ra các kháng thể chống lại vi rút corona. Nếu quý vị bị phơi nhiễm với vi rút COVID-19 sau khi đã chích vắc-xin, các kháng thể sẵn sàng chống trả và giúp quý vị không bị bệnh.
- Không vắc-xin COVID-19 nào có chứa vi rút COVID-19, vì vậy chúng không thể truyền COVID-19 cho quý vị. Ngược lại, vắc-xin đưa công thức cho cơ thể quý vị để tạo ra kháng thể.

Tôi cần chích bao nhiêu liều vắc-xin COVID-19?

- Vắc-xin Pfizer-BioNTech, Moderna và AstraZeneca yêu cầu quý vị phải chích hai liều để được bảo vệ đầy đủ chống COVID-19.
 - Một liều từ ba loại vắc-xin này là chưa đủ. Điều rất quan trọng quý vị phải chích liều vắc-xin thứ nhì ngay cả nếu quý vị có các triệu chứng nhẹ sau khi chích liều thứ nhất.
 - Người chích vắc-xin cho quý vị sẽ nói quý vị biết khi nào phải chích liều thứ nhì, vì vậy hãy để ý đến ngày chích.
- Quý vị chỉ cần chích một liều duy nhất vắc-xin Janssen (Johnson & Johnson) để được bảo vệ đầy đủ chống lại COVID-19.

Làm thế nào để chúng ta biết vắc-xin an toàn?

- Chúng ta biết tất cả bốn vắc-xin đều hiệu quả, và vắc-xin là cách chính chúng ta sẽ đánh bại COVID-19.
- Vắc-xin sẽ giúp ngăn ngừa tử vong hay cần phải nhập viện vì COVID-19.
- Vắc-xin không đưa COVID-19 vào cơ thể quý vị. Vắc-xin chỉ làm việc với hệ miễn dịch của quý vị để cơ thể quý vị sẽ sẵn sàng để chống lại vi rút nếu quý vị tiếp xúc với siêu vi trùng.
- Các bác sĩ và nhà khoa học đã làm việc để chắc chắn vắc-xin an toàn. Họ tiếp tục theo dõi sự an toàn của vắc-xin để nhận biết bất cứ các tác dụng phụ hiếm có nào. Điều này giúp bảo đảm chúng ta duy trì một nguồn cung vắc-xin an toàn và hiệu quả.
- Các nhà khoa học đã thử vắc-xin với rất nhiều, nhiều người. Họ đã chích cho tất cả mọi người trong cuộc thử nghiệm. Một số người được chích vắc-xin và một số đã được chích nhưng không có vắc-xin trong đó.
- Sau đó các nhà khoa học xem theo thời gian điều gì đã xảy ra cho mọi người trong cả hai nhóm.
- Hầu hết những người được chích vắc-xin đã không bị bệnh. Rất nhiều người đã bị bệnh là những người đã không có chích vắc-xin.

(tiếp tục ở trang 3)

***trong suốt tài liệu này, khi nói đến “vắc-xin” chúng tôi đề cập đến tất cả vắc-xin COVID-19 đã được Bộ Y Tế Canada chấp thuận cho chích**

Nếu quý vị có điều gì thắc mắc, hãy hỏi bác sĩ của quý vị.

2 của 8

(tiếp tục từ trang 2)

- Sau khi hàng triệu người đã chích vắc-xin, điều được phát hiện là vắc-xin AstraZeneca và Janssen có thể gây một chứng rối loạn máu hiếm có nhưng nghiêm trọng được gọi là giảm tiểu cầu do vắc-xin gây ra (vaccine-induced thrombotic thrombocytopenia, viết tắt VITT). Nó có thể gây các cục máu đông, phải nhập viện chăm sóc đặc biệt và thậm chí tử vong. Tuy nhiên, việc theo dõi tính an toàn thì rất chặt chẽ nên các nhà khoa học đã có thể nhận biết tác dụng phụ hiếm có này và hiện nay bác sĩ có thể nhận ra và điều trị tác dụng phụ đó.
- Hãy hỏi chuyên viên chăm sóc sức khỏe của quý vị nếu quý vị lo ngại về bất cứ vắc-xin nào.

Các tác dụng phụ của vắc-xin là gì?

- Các tác dụng phụ phổ biến bao gồm:
 - đau cánh tay
 - bị đỏ và bị sưng nơi đã được chích thuốc
 - cảm thấy mệt mỏi
 - bị nhức đầu
 - sốt nhẹ hoặc bị các cơn ớn lạnh
 - đau nhức bắp thịt hoặc khớp xương.
- Các tác dụng phụ này thường nhẹ hoặc vừa phải và sẽ hết đi sau một vài ngày.

Các cục máu đông có liên hệ như thế nào với một số vắc-xin?

- VITT là một chứng rối loạn máu hiếm có nhưng nghiêm trọng. Rối loạn đó có thể xảy ra cho bất cứ ai trong khoảng thời gian từ bốn đến 28 ngày sau khi chích vắc-xin AstraZeneca hay Janssen.
 - Những người đã có một chứng rối loạn tương tự được gọi là giảm tiểu cầu do heparin gây ra (heparin-induced thrombocytopenia, viết tắt HIT) hay những người đã bị huyết khối tĩnh mạch xoang não (cerebral sinus vein thrombosis) có thể có nhiều rủi ro bị VITT hơn. Chứng rối loạn có thể dẫn đến một số loại cục máu đông, phải nhập viện chăm sóc đặc biệt và thậm chí tử vong.
 - COVID-19 cũng có thể gây nên các cục máu đông, phải nhập viện chăm sóc đặc biệt và tử vong. Trong một số trường hợp, rủi ro bị các vấn đề về sức khỏe do chích vắc-xin AstraZeneca hay Janssen có thể ít hơn nhiều so với rủi ro bị một biến chứng nghiêm trọng từ COVID-19. Hãy hỏi chuyên viên chăm sóc sức khỏe của quý vị để có thông tin về các rủi ro của quý vị và giúp quý vị quyết định xem có nên chích các vắc-xin này hay không.
 - Do rủi ro bị VITT cao hơn với vắc-xin AstraZeneca, chính phủ Ontario đã quyết định tạm ngưng chích các liều đầu tiên của vắc-xin cụ thể này. Nếu quý vị đã chích liều đầu tiên, hãy biết rằng quý vị đã chích một vắc-xin rất hiệu quả. Quý vị có thể được cho chích một vắc-xin khác cho liều thứ nhì của quý vị.
- Xin xem tờ [Tờ thông tin Các Câu Hỏi Thường Hay Được Hỏi \(FAQ\)](#) trong loạt tài liệu này để biết thêm thông tin về VITT và vắc-xin Astrazeneca.

***trong suốt tài liệu này, khi nói đến “vắc-xin” chúng tôi đề cập đến tất cả vắc-xin COVID-19 đã được Bộ Y Tế Canada chấp thuận cho chích**

Ai nên chích vắc-xin?

- Tất cả mọi người đều nên chủng ngừa nếu họ có thể.
- Điều này bao gồm những người đã bị nhiễm vi rút trước đây và cả những người chưa hề bị nhiễm vi rút.
- Điều thật sự quan trọng cho một số nhóm người là phải chủng ngừa bởi vì khó để họ được an toàn không bị COVID-19 hơn và nếu họ bị nhiễm vi rút, họ có thể bị bệnh rất nặng. Các nhóm này bao gồm:
 - người già
 - Các Thổ dân đầu tiên, những người Inuit và Métis trưởng thành (xin xem thêm thông tin về vắc-xin COVID-19 ở những nhóm người này, được soạn thảo bởi [Maad'ooking Mshkiki — Sharing Medicine](#))
 - những người đang sống hoặc làm việc ở một số nơi có nhiều rủi ro (ví dụ các nhà hưu trí, các nhà tạm trú và các bệnh viện)
 - những người nào có nhiều người đến nhà để chăm sóc cho họ thường xuyên
 - những người với một số bệnh mãn tính (ví dụ mắc bệnh tâm thần nghiêm trọng, bệnh tiểu đường và bệnh suyễn).

Ai không nên chích vắc-xin?

- Không có vắc-xin COVID-19 nào được chấp thuận cho bất cứ ai dưới 12 tuổi. Hiện đang có thêm các xét nghiệm được thực hiện để chắc chắn vắc-xin an toàn cho trẻ em.
- Nếu quý vị có bất cứ các triệu chứng nào khiến quý vị nghĩ mình có thể bị COVID-19, quý vị có thể phải chờ để được chích ngừa.
- Nếu quý vị dị ứng với **polyethylene glycol (PEG)**, quý vị không nên chích vắc-xin mRNA (Pfizer-BioNTech hay Moderna). Polyethylene glycol là chất phổ biến trong các sản phẩm chẳng hạn như thuốc men, thuốc nhuận trường và thuốc xi-rô trị ho.
- Nếu quý vị dị ứng với **tromethamine**, quý vị không nên chích vắc-xin Moderna. Tromethamine là chất chỉ có trong vắc-xin Moderna.
- Nếu quý vị dị ứng với **polysorbate 80**, quý vị không nên chích vắc-xin AstraZeneca hay Janssen (Johnson & Johnson). Polysorbate là chất phổ biến trong các sản phẩm như thuốc men và mỹ phẩm.
- Những người đã bị giảm tiểu cầu do heparin gây ra (HIT) hay có huyết khối tĩnh mạch xoang não có thể có nhiều rủi ro bị VITT hơn, có thể dẫn đến việc bị các cục máu đông, phải nhập viện chăm sóc đặc biệt và thậm chí tử vong. Họ không nên chích vắc-xin AstraZeneca hay Janssen.
- Nếu quý vị bị phản ứng dị ứng nghiêm trọng với mũi tiêm vắc-xin COVID-19 đầu tiên, hãy hỏi bác sĩ của quý vị xem có nên chích loại vắc-xin khác hay không.

***trong suốt tài liệu này, khi nói đến “vắc-xin” chúng tôi đề cập đến tất cả vắc-xin COVID-19 đã được Bộ Y Tế Canada chấp thuận cho chích**

Nếu tôi đang có thai hoặc đang cho con bú sữa mẹ thì sao?

- Nhiều người có thai bị COVID-19 sẽ có các triệu chứng từ nhẹ đến trung bình.
- Tuy nhiên, một số người có thai có thể bị bệnh rất nặng và sẽ cần phải nhập viện, kể cả chăm sóc đặc biệt. Nghiên cứu cho thấy những người có thai có nhiều rủi ro hơn để bị bệnh rất nặng so với những người không có thai cùng tuổi.
- COVID-19 cũng có thể gia tăng rủi ro sanh non, liên quan đến các điều lo ngại về mặt y khoa cho em bé.
- Các thử nghiệm vắc-xin COVID-19 đầu tiên đã không có bao gồm những phụ nữ có thai hay đang cho con bú sữa mẹ, nhưng các nghiên cứu mới hiện đang tiếp tục.
- Vì các vắc-xin khác an toàn cho những người có thai hay đang cho con bú sữa mẹ nên chuyên viên nghĩ rằng các vắc-xin COVID-19 cũng sẽ an toàn.
- Với nhiều người, chích vắc-xin là sự lựa chọn an toàn nhất. Hiệp Hội Bác Sĩ Sản Phụ Khoa của Canada đề nghị những người có thai nên chích ngừa.
- Hãy hỏi bác sĩ, nữ hộ sinh hay nhóm chăm sóc của quý vị trước khi chích vắc-xin. Họ sẽ cho quý vị biết về các điều lợi và rủi ro của việc chích ngừa cũng như các rủi ro bị nhiễm COVID-19 của quý vị để biết xem điều gì là tốt nhất cho quý vị.
- Điều cũng quan trọng phải báo cho người chích vắc-xin cho quý vị biết quý vị đang có thai hay đang cho con bú sữa mẹ.

Còn vấn đề thuốc men của tôi thì sao? Vắc-xin có sẽ ảnh hưởng đến các thuốc đó hay không?

- Hầu hết những người đang dùng thuốc không cần phải lo ngại về việc thuốc men của họ hòa lẫn với vắc-xin như thế nào. Đây là một câu hỏi hay để hỏi bác sĩ hoặc dược sĩ của quý vị.
 - Nếu quý vị đang dùng thuốc chống đông máu (thuốc làm loãng máu), hãy nói cho nhân viên chích vắc-xin biết để họ có thể cố gắng làm giảm bớt bất cứ sự bầm nào do kim tiêm.

Rượu, cần sa hoặc các thứ thuốc gây nghiện khác có ảnh hưởng đến việc vắc-xin hoạt động ra sao hay không?

- Không, chúng không có ảnh hưởng. Quý vị không cần phải ngưng uống rượu trước khi hoặc sau khi chích vắc-xin.
- Tuy nhiên, rượu ảnh hưởng đến hệ miễn dịch của cơ thể và việc vắc-xin hoạt động tốt như thế nào, vì vậy nên tránh uống nhiều rượu vào khoảng thời gian trước và sau khi chích ngừa.
- Cho đến nay, không có các vấn đề nào được biết về việc chích vắc-xin nếu quý vị dùng cần sa hoặc các loại thuốc gây nghiện khác.
- Hỏi bác sĩ hoặc nhóm chăm sóc sức khỏe của quý vị về việc uống rượu, hút cần sa và dùng các thứ thuốc gây nghiện khác trước khi chích ngừa để quý vị có thể lập một kế hoạch an toàn.

*trong suốt tài liệu này, khi nói đến “vắc-xin” chúng tôi đề cập đến tất cả vắc-xin COVID-19 đã được Bộ Y Tế Canada chấp thuận cho chích

Tôi có thể bị dị ứng với vắc-xin hay không?

- Có, quý vị có thể bị nhưng hiếm khi xảy ra. Hầu hết mọi người đều không bị dị ứng với vắc-xin.
- Nếu quý vị dị ứng với bất cứ chất nào có trong các loại vắc-xin, quý vị không nên chích loại vắc-xin cụ thể đó. Tuy nhiên, quý vị vẫn có thể chích các vắc-xin khác.
- Nếu quý vị dị ứng với **polyethylene glycol (PEG)**, quý vị không nên chích vắc-xin mRNA (Pfizer-BioNTech hay Moderna).
- Nếu quý vị dị ứng với **polysorbate 80**, quý vị không nên chích vắc-xin AstraZeneca hay Janssen (Johnson & Johnson).
- Nếu quý vị dị ứng với **tromethamine**, quý vị không nên chích vắc-xin Moderna. Tromethamine là chất chỉ có trong vắc-xin Moderna.
- Chuyên gia nghĩ rằng vắc-xin an toàn cho những người bị hầu hết các sự dị ứng và những người dị ứng với các vắc-xin khác. Đó là vì những gì có trong các vắc-xin đó thì khác với những gì có trong hầu hết các vắc-xin khác.
- Nếu quý vị bị phản ứng dị ứng từ nhẹ đến trung bình (ví dụ bị sưng, nổi mề đay) trong vòng bốn tiếng sau khi chích vắc-xin, quý vị nên được thăm định bởi chuyên viên về dị ứng trước khi quý vị chích liều vắc-xin thứ nhì.
- Không có kim loại, thuốc kháng sinh hay sản phẩm thức ăn trong bất cứ vắc-xin nào [nghĩa là không có gelatin, vì vậy vắc-xin hợp với giáo luật Hồi giáo (halal) và giới luật Do Thái giáo (kosher)].

Tại sao những người mắc bệnh tâm thần và/hoặc nghiện ngập nên chích ngừa là điều quan trọng?

- Đại dịch này đã là điều rất khó khăn cho tất cả mọi người, nhất là những người bị bệnh tâm thần và những người nghiện ngập ma túy và nghiện rượu.
- Những người dùng các thứ thuốc gây nghiện, hoặc nghiện ngập ma túy, cũng có nhiều rủi ro bị COVID-19 và trở nên bị bệnh rất nặng.
- Những người mắc bệnh tâm thần nghiêm trọng có nhiều khả năng bị COVID-19 và trở nên bị bệnh rất nặng.
- Vắc-xin bảo vệ những người được chích đồng thời cũng bảo vệ những người chung quanh họ.
- Càng có nhiều người đồng ý chích vắc-xin chùng nào thì cuộc sống của chúng ta càng sớm có thể trở lại bình thường chùng đó.
- Những người nào không chích vắc-xin sẽ vẫn luôn luôn lo lắng về việc bị COVID-19, và truyền lây bệnh cho những người khác. Họ sẽ không cảm thấy tự do để làm được mọi việc khi đại dịch đã chấm dứt.

*trong suốt tài liệu này, khi nói đến “vắc-xin” chúng tôi đề cập đến tất cả vắc-xin COVID-19 đã được Bộ Y Tế Canada chấp thuận cho chích

Làm thế nào để tôi biết khi nào tôi có thể chích ngừa và làm thế nào để tôi biết sẽ phải đi đâu để chích ngừa?

- Bác sĩ hoặc nhóm chăm sóc sức khỏe cho quý vị sẽ cho quý vị biết khi nào quý vị có thể chích ngừa và đến đâu để chích.
- Quý vị cũng có thể kiểm tra trang mạng về vắc-xin COVID-19 của chính phủ Ontario để biết các tin cập nhật: covid-19.ontario.ca/covid-19-vaccines-ontario

Tôi có phải trả tiền để chích vắc-xin hay không?

- Quý vị không phải trả tiền để chích vắc-xin. Chính phủ Canada đang trả tiền cho tất cả mọi người để chích ngừa.
- Nếu quý vị chích vắc-xin, điều này sẽ chẳng thay đổi hoặc gây trở ngại với tiền quý vị lãnh từ chính phủ. Điều đó bao gồm các khoản trợ cấp tàn tật từ chính phủ (ODSP).

Làm thế nào để tôi quyết định nếu tôi muốn chích vắc-xin? Làm thế nào để tôi quyết định chích thuốc nào?

- Người tốt nhất để quý vị hỏi về vắc-xin là bác sĩ của quý vị. Quý vị cũng có thể nói chuyện với gia đình, bạn bè hoặc những người khác quý vị tin tưởng.
- Họ có thể giúp quý vị hiểu tất cả thông tin quý vị cần để suy nghĩ trước khi quý vị quyết định phải làm gì.
- Những người quý vị tin tưởng, như gia đình và bạn bè, cũng có thể giúp quý vị nói chuyện với bác sĩ của quý vị về vấn đề vắc-xin.
- Các tờ thông tin COVID-19 này của CAMH cũng hữu ích: www.camh.ca/covidvaccine
- Kể từ tháng Năm, 2021, AstraZeneca sẽ không còn được chích như liều đầu tiên nữa. Thuốc vẫn có thể được sử dụng như liều thứ nhì vì rủi ro bị VITT thì thấp hơn nhiều cho những người chích nó như liều thứ nhì.
- Trong một số trường hợp, quý vị có thể hội đủ điều kiện để chích vắc-xin Janssen trước khi chích Pfizer hay Moderna. Hãy hỏi chuyên viên chăm sóc sức khỏe của quý vị để xác định xem sự chọn lựa nào là tốt nhất cho quý vị. Một số yếu tố để cân nhắc là:
 - khả năng để chích liều thứ nhì
 - rủi ro của việc bị COVID-19, điều này tùy thuộc quý vị sống tại nơi nào (các vùng trọng điểm có nhiều rủi ro) và khả năng của quý vị để giới hạn sự tiếp xúc với các thành viên khác trong cộng đồng
 - rủi ro bị bệnh thật sự nặng vì COVID-19, rủi ro này cao hơn cho những người được chẩn đoán mắc bệnh tâm thần nặng, tàn tật về mặt phát triển, bị bệnh mất trí nhớ và nhiều tình trạng bệnh khác nữa

*trong suốt tài liệu này, khi nói đến “vắc-xin” chúng tôi đề cập đến tất cả vắc-xin COVID-19 đã được Bộ Y Tế Canada chấp thuận cho chích

